

The Transformation of Laments From Ritual to Narrative and the Influence of Media

Anıl Öztürk^{1,a,*} Baki Bora Hança^{2,b}

¹ Institute of Social Sciences, Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla, Türkiye

² Department of Turkish Language and Literature, Faculty of Letters, Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla, Türkiye

*Corresponding author

Research Article

History

Received: 11/02/2026

Accepted: 25/03/2026

ABSTRACT

The transformation processes observed in the cultural sphere are the efforts of traditional structures to adapt to the modern age. The aim of this study is to identify how laments, detached from their ritual context, are reproduced within the popular rock and pop music of today, and the semantic changes in this process. While genres have transformed over time, media has ensured the transmission of historical accumulation to the present day. The findings from YouTube and similar digital platforms have been limited to the Anatolian lament tradition. Even our ability to discuss the shortcomings in the renewal process today is thanks to the survival of genres through this means. The most concrete example of this is the lament tradition, which has been able to maintain its existence by being blended with musical forms such as rock, rap, and pop today. The fact that laments are listened to millions of times on digital platforms is a result of the formal differentiation they have undergone. As a result of the analyses, it has been determined that the lament has transformed from its function as a "mourning ceremony" into the prevalent music genres of today, but it is only thanks to this that it remains fresh in the social memory. If this transformation had not occurred, laments might have succumbed to the speed of the modern world and been forgotten. Therefore, the effort to align genres with popular culture is a fundamental method of keeping social memory alive. In this context, media serves as a powerful bridge facilitating genre transitions and is a primary source of cultural elements nourished by the past.

Keywords: Media, Lament, Change, Music, Digital.

Ritüelden Anlatıya Ağıtların Form Değişimi ve Medya Etkisi

ÖZ

Kültürel alanda gözlemlenen dönüşüm süreçleri, geleneksel yapıların modern çağa ayak uydurma çabasıdır. Bu çalışmanın amacı, ritüel bağlamından kopan ağıtların günümüzde popüler olan rock ve pop müzik içerisinde nasıl yeniden üretildiğini ve bu süreçteki anlamsal değişimleri saptamaktır. Türler zaman içinde başkalaşırken medya, tarihsel birikimin bugüne taşınmasını sağlamıştır. YouTube ve benzeri dijital ortamlardan yapılan tespitler, Anadolu ağıt geleneğiyle sınırlandırılmıştır.

Bugün yenilenme sürecindeki aksaklıkları tartışabilmemiz bile, türlerin bu yolla hayatta kalabilmesi sayesinde. Bunun en somut örneği olan ağıt geleneği; günümüzde rock, rap ve pop gibi müzik kalıplarıyla harmanlanarak varlığını sürdürebilmiştir. Ağıtların dijital mecralarda milyonlarca kez dinlenmesi, geçirdikleri biçimsel farklılaşmanın bir sonucudur. Yapılan çözümlemeler sonucunda, ağıtın "yaş töreni" işlevinden günümüzdeki yaygın müzik türlerine dönüştüğü, ancak bu sayede toplumsal bellekte taze kaldığı belirlenmiştir.

Eğer bu dönüşüm yaşanmasaydı, ağıtlar modern dünyanın hızına yenik düşüp unutulabilirdi. Dolayısıyla, türleri popüler kültürle uyumlu hale getirme çabası, toplumsal hafızayı diri tutan temel bir yöntemdir. Bu bağlamda medya, türler arası geçişi sağlayan güçlü bir köprü ve geçmişten beslenen kültürel öğelerin ana kaynağıdır.

Anahtar Kelimeler: Medya, Ağıt, Değişim, Müzik, Dijital.

Copyright

This work is licensed under
Creative Commons Attribution
4.0 International License

^a S anil35123@gmail.com

^b 0009-0000-1238-5188

^b borahanca@gmail.com

^b 0000-0003-2582-8130

Giriş

Türk halk edebiyatının köklü türlerinden biri olan ağıt türü, tarihsel süreç içerisinde önemli yapısal ve işlevsel dönüşümler geçirmiştir. Geleneksel açıdan vefat eden bireylerin ardından icra edilen bu tür, zamanla bireysel ve toplumsal her türlü kederi kapsayacak şekilde geniş bir tematik yelpazeye yayılmıştır. Oluşan ortamda ise ağıtların acıdan ziyade bir ezgisel ritim ile folklorik oyun havalarına evrildiği görülmüş ve acıdan eğlenceye dönüşmüş gibi bir hava oluşmasına mahal vermiştir. “Ağıtlar böylece teşekkül ettikten sonra bütün folklor mahsulleri gibi ağızdan ağıza ve değişerek yayılıyor bir türkü hâlini alabiliyor.” (Başgöz 1943:13, Aktaran: Güven 2013:121). Bunun bir türkü olmasının yanında düğünlerde ve eğlence törenlerinde de karşımıza çıkacak bir unsur olarak görüldüğü de olur.

Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre ritüeller “Bir din veya inanç sistemine ait ibadet, ayin, merasim ve bu sırada uyulması gereken kurallar” (TDK, 2023). Olarak tanımlanır. Ağıtlar da yakıldığı zaman beraberinde getirmiş olduğu çeşitli hareketler ile bir ritüel olarak görülmüştür. Ağıt yakıldığı zaman kişiler belirli kurallara uymak zorundadır. Ağlayan bir kesim ile bir arada bulunan kişilerden kimse o an gülemez veya başka bir hareket yapamaz. Çünkü burada uyulması gereken bir çeşit kurallar vardır ve bu da ağıtların bir ritüel olduğunu göstermektedir.

Ağıtların aynı zamanda bir anlatı olduğunu söylemek de mümkündür. “Anlatı, insanların yaşanmış deneyimlerinin betimlemesini ifade etmektedir.” (Arsu ve Tekindal 2021:85). Ölen bir kişinin veya ağıtlara konu olabilecek kayıpların yaşanmasının ardından, kişilerin üzüntülerini söylemesi ve bu söylemlerin betimleyici bir şekilde anlatılması da ağıtları bir anlatı haline getirir.

Kolektif bellekte yer edinen trajik tecrübelerin zamanla form değiştirmesi etik düzlemde tartışmalara yol açsa da bu fenomen aslında kederin hafızadaki kalıcılığının bir tezahürüdür. Modern kitle iletişim araçlarının dinamikleri ve günümüz dünyasının hız paradigması, halk edebiyatı ürünlerinin bu sürate katılarak yapısal bir dönüşüm geçirmesini kaçınılmaz kılmıştır. Bundan mütevellit oluşan zemindeki değişim sadece bir başkalaşma değil, aynı zamanda türün çağdaş koşullara uyum sağlama çabasıdır. “Ağıtların değişim sürecinde en önemli faktör zamandır. Zaman ağıtların özünün unutulmasına, buna bağlı olarak da ezgisindeki duygusallığın kaybedilmesine sebep olabilmektedir.” (Güven 2013:126). Söz konusu dönüşümü sadece bir yozlaşma olarak nitelemek yerine, ağıt geleneğinin modern dönemde varlığını idame ettirebilmesi adına geliştirdiği bir adaptasyon mekanizması olarak değerlendirmek mümkündür. Bu bağlamda değişim, geleneğin dinamik yapısındaki bir gerekliliktir. Bu süreci hızlandıran temel katalizör ise dijital mecralar ve özellikle sosyal medya platformlarıdır. Sosyal medyanın sağladığı yüksek ve güçlü yayılım hızı, ağıtların kolektif farkındalığını artırırken; türün ihtiva ettiği duygusal hassasiyet, dijital ortamlarda etik sınırların esnemesine ve asıl amaçtan sapmaya yol açabilmektedir.

Bu çalışmanın verileri ise geleneksel ağıt formlarının modern müzik türleriyle girdiği etkileşimi ve bu süreçteki

dönüşümü somutlaştırmak amacıyla temel dijital veri kaynağı olan YouTube ve alt kategorileri olan video ya da müzik paylaşım mecralarından derlenmiştir. Nitel bir yaklaşım benimsenmiş ve niteliksel içerik analiz yönteminden yararlanılmıştır.

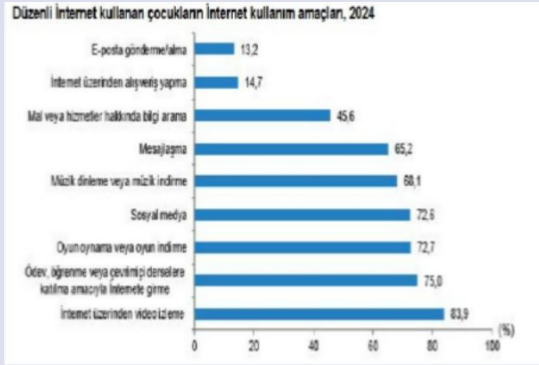
Medyanın erişebilirlik açısından kolaylık sağlaması, yayılmasındaki en önemli etkenlerin başında gelmektedir. “Ülkesinden uzakta kalan Türk işçisinin ve silda kalan sevdiklerinin yaşadıklarını anlatan türküler/ağıtlar ve şiirler başlarda plaklara, kasetlere ve CD'lere kaydedilerek piyasaya sürülmüş, teknolojinin gelişmesi ve internetin hayatın vazgeçilmezleri arasında yer almasıyla sosyal paylaşım ve video paylaşım sitelerinde paylaşılarak geniş kitlelere ulaştırılmıştır” (Demirbaş 2020:136). Yayılımcı bir politika izleyen sosyal medya da burada yine devreye girmiş ve insanların o an en çok izlediği videolara veya baktıkları resimlerin arka planına bu ağıtları ya da türkülerini yerleştirip daha büyük kitlelerin duygularına hitap etmeyi amaçlamıştır. Bu pratikle, kitlelerin duygusal reflekslerini harekete geçirmek ve içeriklerin etkileşim oranını artırmak hedeflenmektedir. Sonuçta, geleneksel halk edebiyatı ürünleri güncel dijital akımlara eklenip yaygınlık kazanırken; içerik üreticilerinin de temel amaçları olan izlenme ve beğeni gibi “dijital metrik” hedeflerine ulaşılmaktadır.

Medyanın merkezi bir konuma yerleştiği çağımızda, tüm sektörel faaliyetlerin tanıtım ve ilerleme süreçleri bu mecra üzerinden yürütülmektedir. Tek türler üzerinden değil bir genele yayılmış olan ve gücünü neredeyse her alanda hissettiren medya, kendine uyum sağlamayan her nesneyi yok olma tehlikesiyle karşı karşıya bırakmıştır. Yani hem ticarete hem edebi türlerde hem de yaşamın tüm alanlarında medya etkisi çok yaygın şekilde görülür. Ticari rekabetin de dijital kanallara kayması, reklam faaliyetlerini işletmeler için hayati bir fonksiyon haline getirmiştir. Bu bağlamda ayrılan yüksek bütçeler, çağın teknolojik standartlarına entegre olma çabasının doğal bir yansıması olarak görülmektedir. Dijital varlığın tabana yayılmasıyla birlikte, yoğun rekabet ikliminde tüketiciyi ikna etmeye yönelik içerik tasarımı ve kampanya yönetimi profesyonel bir öncelik haline almıştır. “Sosyal medyaya olan ilginin artışı ve pazarlamaçıların sosyal medya yatırımlarındaki artış paralellik göstermektedir” (Şahin ve Dündar, 2019: 145). Platform ekonomisinin öncüleri olan dijital uygulamalar, geleneksel küçük işletmeleri, yani esnafları sisteme dahil ederek dijitalleşmenin sadece makro ölçekli şirketler için değil, yerel aktörler için de bir kalkınma aracı olduğunu kanıtlamıştır. “Sosyal medya iletişimi, halkla ilişkiler, tanıtım, pazarlama ve müşteri hizmetlerinin önemli bir parçası haline gelmiştir.” (Ceylan, 2025: 742). Bu durum, medyanın günümüzde sektörel varoluşu tayin eden bir güç haline geldiğini ve dijital adaptasyon sağlamayan yapıların sistemin dışına çıkarılma süreciyle karşı karşıya kaldığını göstermektedir. Bilgi edinme ve kültürel etkileşim pratiklerinin dijital mecralara kaymasıyla birlikte, ağıtlar da dönüşüme uğramıştır. Yani medya sadece edebi türleri değil aynı zamanda soyut somut fark etmeden bütün alanları ele geçirmiştir. Günümüzde ağıtlar, geleneksel bağamlarından sıyrılarak ezgisel formlar üzerinden dijital platformlarda yeniden üretilmekte; hatta çoğu zaman kökeni fark

edilmeksizin popüler kültürün canlı birer parçası olarak geniş üreticilerinin etik dışı müdahaleleriyle riskli bir boyuta evrilebilmektedir. Sadece izlenmek ya da dinlenmek amaçlı dijital dönen bir anlatı, daha fazla tıklanma almak amacıyla doğruluktan saptırılabilir. Örneğin kültürümüzdeki Keloğlan masallarına bakıldığında bu masalların çizgi filme dönüştüğü ve dönüştüğü çizgi filmde ise alakasız bir hale geldiği görülmüştür.

Medya Etkisinin Ağıtlara Yansıması ve Değişim

Bireylerin özel yaşamlarına dair en mahrem verileri dahi paylaştığı sosyal medya platformlarında, kullanıcı demografisinin giderek daha genç yaş gruplarına evrildiği gözlemlenmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, 6-10 yaş grubundaki çocuklarda sosyal medya kullanım oranının %53,5 seviyesine ulaşması, dijital maruziyetin erken çocukluk evresine kadar gerilediğini desteklemektedir. Bu yüksek oran, çocukların sadece pasif birer kullanıcı değil, aynı zamanda medyanın teknolojik çıktılarını erken yaşta içselleştiren 'dijital yerliler' haline geldiklerini göstermektedir. Bu erken dönem etkileşimi, bireylerin ilerleyen yaşlarda mevcut mecraları daha ileri boyutlara taşıyacak birer dijital eleman olarak, dijitalin bir parçası gibi yetişmelerine zemin hazırlamaktadır.

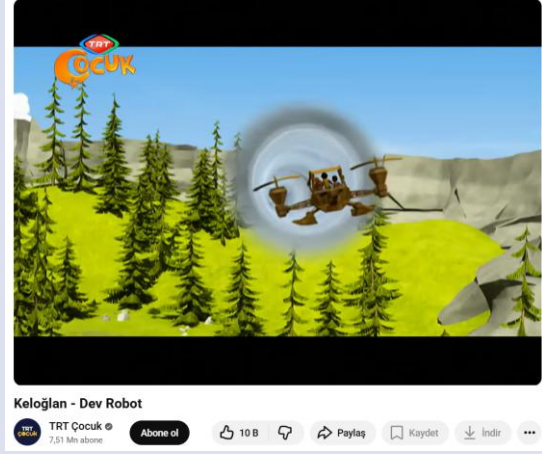

Şekil 1. Düzenli internet kullanan çocukların internet kullanım amaçları

(<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Cocuklarda-Bilism-Teknolojileri-Kullanim-Arastirmasi-2024-53638>)

Figure 1. Internet usage characteristics of children who use the internet regularly

Geleneksel aktarım yöntemlerinin günümüz çocukları üzerindeki etkisi zayıftır. 6 yaşındaki bir çocuğun açıp okuması ya da bir kitabı eline alıp masal okuması olanaksızdır ama dijital dönen bir masal, renklendirilip müziklerle desteklenirse, kişilerin duyu organlarına daha çok hitap eder ve küçük yaştan itibaren bu kültürel anlatılar veya diğer edebi mahsuller kişiler tarafından edinilir. "[...] çocuklar, günümüzde sosyal medya araçlarından oldukça fazla etkilenmektedirler. Sosyal medyadan etkilenme düzeyleri çocukların yaşlarına, gelişimlerine, sosyal ve çevresel faktörlerine bağlı olarak farklılıklar gösterse de sosyal medyanın çocuklar üzerinde bıraktığı etki olumlu olabildiği gibi olumsuz da olabilmektedir."(Güney, 2020:189). Medyanın bu nitelikli kullanımı, bireyin kültürel sermayesini artırma ve kimlik inşası sürecinde stratejik bir araç işlevi görmektedir. Ancak bu sistem, 'dikkat ekonomisi' ve salt izlenme kaygısıyla hareket eden içerik

Picture 1. Keloğlan Masallarının çizgi dizisine ait bir görsel
Picture 1. An image from the animated series of Keloğlan Tales.

Keloğlan gibi eski bir anlatıda; robot, helikopter gibi araçlar yer almaz ama günümüz medyasında yukarıdaki resimde de görüldüğü gibi bu araçlar eklenmiş ve çağımıza uygun bir hale getirilmeye çalışılmıştır.

Halbuki halk anlatıları veya masallar insanların tamamen kültürlerinin yansımasıdır, motiflerin hepsi tamamen verilemese de yine kültürümüze ait motiflerle bir alışveriş kişilere kültürden izler aktaracaktır. Burada ise durum farklı olmuştur ve medyanın tehlikeli boyutu olan, 'izlenme kaygısı' devreye girerek kültürel bir sapmaya yol açmasının ardından gerçek amacı dışına çıkmıştır. Yine de bu 'popülerleşme' süreci, okuma oranlarının düştüğü ve dijital bağımlılığın arttığı modern çağda, halk edebiyatı mahsullerinin kolektif bellekte varlığını sürdürebilmesi adına kaçınılmaz bir adaptasyon stratejisi olarak görülmelidir.

Her değişim gibi ağıtlar da bu değişimden nasibini almıştır. Tiktok veya Instagram gibi görsel hafızaya yönelik sosyal mecralarda, insanların salt bir resim veya video ile içerik üretmeleri dijital estetik açısından yeterli görülmemektedir. Bunlara müzik eklenmeli ve bu müzikler de kültürel kodları içeren bazı sözlerden meydana gelmelidir. İşte burada ağıtlar ortaya çıkmakta ve arka planı süslemektedir. Video formatlarının arka planına entegre edilen ağıtlar, hüznü veya ironik bir şekilde eğlenceli bağlarla birleşerek, geleneksel matemi popüler bir izlenme nesnesine dönüştürmektedir ve ilerleyen süre zarfında türler yayılıp izlendikçe sosyal medya platformları da kullanıcı kazanmaktadır. "Resim 2"de de görüldüğü gibi arka plana koyulan bir resim, müzik ile birleşmiştir. Dolayısıyla buradaki amaç gelenekleri yaşatmak değil kullanıcı ve izlenme kazanmaktır. "Sonuç olarak, dijitalleşmenin gelişmesi,

teknolojik ürünlerle internete erişimin kolaylaşması ve sosyal medya platformlarının sayılarının çoğalması ile sosyal medya kullanıcılarının sayısı artmıştır.” (Açan, 2024:60). Bu kullanıcılar ise istemsiz de olsa geleneklerde yer alan türleri yaşatmaktadır.

Yapay zekanın hayatımıza girmesiyle, sadece bilgi anlamında değil aynı zamanda görsel ve video olarak da işler farklı bir boyut almıştır. Yani çok eski dönemlerden beri süregelen değişimler var olsa da yapay zeka ve dijitalin gelişimi ile süreçteki değişim ve yayılım hızını artırmıştır. Sadece birkaç tık ile kişilerin belki de hayatlarında görmemiş oldukları enstrümanları bir parçaya koymaları ve onu bambaşka bir hale getirip, ilk söyleniş biçimlerinden de farklı duyguları açığa çıkarttıkları görülebilir. Bunun örneği çok olmakla beraber, moderniteye ayak uydurmuş olarak düşünüldüğünde bir yanlış görülmemektedir. Çünkü insanlar normal bir vakitte açıp bir ağıt dinlemezken, rock müzik versiyonu yapılan bir ağıt; arabada, evde, yolda yürürken ve günün her anında dinleyebilirler. Burada değişen ezgiler ve söyleniş tarzıdır ama sözler hep aynıdır. Zaten verilmek istenen burada sözlü mesajlardır. Bundan dolayı da mesajın kaybolmamasının yanı sıra, modern bir tarza evrildiği için varlığını hep korumuştur. Resim 2’de de görüldüğü üzere yakın bir tarihte yüklenen bir içerik çokça beğeni almasının yanı sıra binlerce tıklanmıştır. Bu da güncelliğini koruduğunu göstermektedir. Aşağıdaki ağıt, 15 yaşındaki gençlerin belki de dönüşü olmayan bir yola gittikleri için yakılan bir ağıttır ama günümüzde bu ağıt düşünlerde, eğlence mekanlarında farklı bir versiyon ile duyulabilmektedir.

Picture 2. An example of a lament that evolved into the rock genre.

Resim 2. Rock türüne evrilmiş bir ağıt örneği

Yapay zeka ile yapılmış olan bu ağıt artık şarkı olarak tanımlanabilecek bir hal almıştır, çünkü aslından çok farklı söylenir. Ağıta bakıldığında “Hikayeye göre cepheye giden Tokatlı Halil’in annesi, Rum çeteciler tarafından öldürüldü.

Kaçırılan sözlüsü, bir süre sonra serbest bırakılsa da Halil’e kavuşamadı. Ağıt, Halil ve Hediye’nin karşılıklı konuşmasından oluşuyor.”(<https://www.trtavaz.com.tr/haber/tur/turkistandan/onbesli-iler-cepheye-kostu-iste-onlarin-ve-turkulerinin-hikayesi/6415739501a30a0c9853af77>). Bilindiği üzere ağıtlarda söylem ağırlıklı ve ezgisi yavaştır ama burada rock versiyona çevrilmiş olan bu ağıt, binlerce tıklanma almış ve Youtube’ya yeni yüklenmiş olmasına rağmen birçok beğeni almıştır. İnsanların bu tarz parçalara, yorumları da normal bir ağıta yapılacak yorumlardan farklıdır. Aşağıdaki yorumlar ise bu müziğe gelen yorumlardan sadece birkaçıdır.

Picture 3. Comments on the modified form of lament
Resim 3. Değiştirilmiş ağıt türüne yapılan yorumlar

Ağıtlar insanları üzer ve enerji olarak onları daha düşük bir moda sokar. Burada ise “sabah sabah bir enerjimi topladım, teşekkürler” olarak yazılmış olan bir yorumun aslında bu parçanın bir ağıt olmaktan çıktığını ve artık hizmet ettiği müzik türü olan rock tarzına hitap ettiğini söylemek mümkündür. Çünkü sabah uyandığında normal bir ruh haline sahip insanın ağıt dinleme isteğinin olmayacağı muhakkak iken dinlese bile bu üzüntülü ve duygu dolu yırların ona enerji veya mutluluk veremeyeceği muhtemeldir.

Yüksek ses ile dinlenen parçaların başında gelen rock müzik, burada ağıtı farklı bir hale çevirmiş ve yine bu parçanın kendi türüne dönüşmesi için birçok frekans değişikliklerini de beraberinde getirmiş. “Alfred Tomatis beyin hücrelerinin enerjisiyle şarj edilmesi yollarından biri olarak 5000 ile 8000 hz. arasında yüksek frekanslar ihtiva eden müziklerin dinlenmesini keşfetmişti.” (Yazıcı, 2017:98). Yani enerjisini toplayan kişinin yaptığı yorum yanlış değil, rock müziğin yüksek ses frekansları ile söylenip dinlenmesi, kişilerde bazı olumlu duygudurum değişikliklerine yol açar. Bundan dolayı değişen ağıtlar aslında ağıt değil artık değiştiği müzik türünün bir parçası olmuşken, değişmeyen sözleri ise onlara ağıtlardan kalan son hatıradır.

Ağıt Türünün Değişimindeki Olumlu Noktalar

Sosyal medya platformlarında sıkça paylaşılıp, yüksek etkileşim almasıyla beraber hafızalardan zor silinecek olması veya hiç silinmeyecek olması kalıcılık açısından önem teşkil eder. “Teknolojik yenilikler söz konusu olduğunda, gelişme ve toplumsal dönüşüm gibi alanların genellikle teknik boyutlarıyla ve topluma sağladıkları

avantajlarıyla ele alınması yönünde baskın bir eğilimden söz edilebilir.” (Avşar, 2022:6). Çünkü genel olarak teknolojik gelişmeler hayatı kolaylaştırmak adınadır. Ağıtların ezberi zor olsa da bugün dönüştüğü farklı türde bir tarzda birçok kişi tarafından ezbere bilinebilir ve bu medyanın bir etkisidir.

Ağıtların sosyal medyadaki paylaşımlarına gelen yorumlar da önemlidir. Zira bu yorumlarda ortak bir hüznün meydana çıkmaktadır. “YouTube’da yayınlanan videolar kadar, altına yapılan yorumlar da üzerinde durulması gereken konular arasındadır. Bu ağıtın altına yapılan yorumları incelediğimizde 2 yorum dikkatimizi çekmiştir. İki yorumda da kullanıcıların, bu ağıtın dedelerine yazıldığını belirttiğini görürüz” (Demirbaş, 2020: 148). Ağıtların tarz olarak değişim veya dönüşüm olup olmadığına bakılmaksızın yaptığı yorumlar da burada önem teşkil eder. Çünkü ünlenmiş ağıtlar müzik türü olarak yukarıdaki rock örneğinden yola çıkarak da başka şekillerde karşımıza çıkabilir ama sözlerin bir manası ve ağırlığı vardır. Bu manalı sözlerin ise söylendiği kişiler, bugün bazılarımızın akrabaları veya eşi dostu olabilir. Bundan dolayı yorumlardaki ortak hüznün paylaşımları medyanın bu tür üzerinde değişikliğe sebep olmasına bakmaksızın olumlu ve önemli bir özelliğidir.

Ağıtlar bu sayede güncelliğini korur, geniş alanlarda yer bulur. Örneğin bir ağıtın salt ağıt haliyle bir kafede çaldığını görmek olanaksızdır ama türü rock veya pop tarzına hatta rap türüne evrilmiş halini neredeyse günlük olarak gördüğümüz her mekânda çaldığına şahit olabiliriz.

İnsanların dinlediği bu müziklerdeki bazı sözler farklı gelebilir ve anlamını merak edip açan kişiler için kelime hazinesinde zenginlik oluşur. Bu da yaygınlaşan bu popüler kültürde yabancı dillerin etkisinden ziyade, yöresel olarak söylenmiş ağıtlardaki sözlerin bilinirliğini ve insanların kendi ana dilleri üzerindeki bilgisini artırır.

Toplumsal acının öncesi bilinir. Yani Çanakkale savaşını bilen insanlar, derinine inmediğinde sadece bir savaş varmış gibi görür ama aslında bunun öncesi de mevcuttur. O savaşa katılan askerlerin, geride bıraktığı aileleri tarafından söylenen ağıtlar bugün popüler kültürle harmanlanarak karşımıza çıkar ve kendini dinletir. Bunu da geçmişten gelmiş olan bu türü unutmak yerine onu günümüz türlerine entegre eden kişiler yapar. Etkileşim uğruna da yapılmış olsa bu yapılan değişiklik, ağıt türüne hizmettir.

Yabancı türlerin kültüre girmesinden toplulukların eski edebi türlerinin bugün daha fazla dinlenmesi, kültürel bazda iyi bir etkidir. Çünkü yabancı müzikleri taklit etmek, yabancı kültürleri edinmek ile eşdeğerdir ama kişi kendi edebiyatındaki türlerin sözlerini ve mesajlarını anlayabilirse, bu türün etkisi ile başka parçalar da üretilebilir ve kaynak olarak ya da etki olarak ağıt türünden yola çıktığından mütevellit kendi kültürüne yansımalarını görebilir.

Ağıt Türünün Değişimindeki Olumsuz Noktalar

Sosyal medya kullanımı ile ilgili eksiklik yapabilecek kişiler çok sayıda mevcuttur. Bu kişilerin bazıları ise

sözkonusu olan yerde hatalar yapabilir. Yani dijital platformlara yüklerken, tam anlamıyla bilgi eksiklikleri ile yüklemeler sağlayabilir. “[...] bazı ağıtların kişilerce yüklenmesi ve ağıtların isimlerini farklı verme olasılığının bulunması elektronik kültür ortamının sorunlarından biri olarak görülebilir.” (Demirbaş, 2020: 160). Bu da ağıtın tarihesinin bilinmemesi ya da tam olarak hikayesinin bilinmemesine yol açabilirken hatta bu parçanın aslında bir ağıt olduğunun farkında olmadan dinlenebilmesine yol açar.

Ağıtlar bağlamından kopabilir. Yani hizmet ettikleri amacın dışında durabilir. Ağıt ilk söylendiği mekândan uzaklaştıkça orijinalinden de uzaklaşmaya başlamıştır. (Güven 2013:124). Örneğin manevi duyguları dışı vuran bir türken aslında ezgisel biçimde değiştiği için duygusal bir dışavurum gerçekleştirilmemiş olması, bu türün özelliğini yitirmesine sebep olur.

Doğallığını kaybedebilen ağıtlar, farklı bir sosyal ortamda söylendiği için “[...] söylendikleri çevre, yer ve söyleniş şekilleri göz önünde bulundurularak bir başka deyişle yaşatıldıkları sosyal ortamın özellikleriyle birlikte ele alınıp incelenmesi, araştırmacıları daha doğru ve eksiksiz sonuçlara ulaştıracaktır.” (Çıblak, 2005:213). Yani bir ağıt derlemecisi, bu değişen parçalardan yola çıkarak bir değerlendirme yapamaz çünkü aslı ve doğrusu o değildir.

Özellikle ergenlik çağında daha yaygın olan sosyal medya bağımlılığı ile medya artık potansiyeli çok yüksek bir güç haline gelmiştir. [...] ergenlik dönemindeki bireylerin büyük oranda orta düzey sosyal medya bağımlılığı gösterdiği görülmektedir (Güney ve Taştepe, 2020: 187). Bu güç ilerleyen süreçlerde kişinin kültürlerini de etkileyip bir dijital kültür çağı ile bambaşka bireysel kültürlere sahip bireylerin yetişmesine öncülük edebilir.

Sonuç

Değişen ve dönüşen bir çağda, çağa ayak uydurmayan neredeyse her şey yok olma tehlikesi ile karşı karşıyadır. Buna insanlar başta olmak üzere, bütün türler dahildir. Değişimler gelenekçi kişiler için olumsuz olarak görülebilmektedir ama her zaman olumsuz olmamaktadır. Bunun yanında kişilerin çağa ayak uydururken aslında var olmaya çalışma mücadelesi içinde olduğu unutulmamalıdır. Yani yakın geçmişte hayatımızda olan gazeteler, bugün dijital mecralarda yer alıyor ve okunuyorsa bu aslında bir kayıp değil türün sürekliliği için devam şartıdır. Dijital bir çağda yaşıyor olmamız, bu çağa ayak uydurmak zorunda olduğumuz anlamına gelmektedir. Örneğin gazeteler bugün hala fiziksel olarak satışına devam etse ve dijitale geçmese, varlıkları tamamen yok olacaktı gibi bir çıkarımı tahmin etmek zor değildir. Bugün ise web sitelerinde kendilerine özel sayfalar açmaları ve sadece web siteleriyle kalmayıp aynı zamanda sosyal medya hesaplarından da varlıklarını sürdürmeleri onların bu çağda da hala varlığını değişen bir şekil ile yaşattıklarının göstergesidir. Ağıtlar da kültürümüzün bir parçası olarak bu değişimden nasibini almıştır. Çağa ayak

uydurabilmek için ve varlığının sürdürülebilir olması için ağıtların da şekil ve yer değişikliğine gitmesi kaçınılmaz olmuştur. Olumsuz özelliklerinin olması olağandır lakin bu tür çağın gerisinde kalıp kaybolduysa eğer, bugün olumlu veya olumsuz özellikleri dahi söz konusu tartışmalara sebep olmayacaktı. Bundan dolayı bireylerin bu değişimleri sağlarken en az hasar ile değişimler yapması gerekirken aynı zamanda türün özünün canlılığını koruması gerekir. Yani bir ağıt türünü bugün müziğin farklı bir türüne çeviren bir aranjör veya müzisyen, bunu en az değişimle yaparsa, bu türe zarar vermenin aksine büyük bir iyilik olacaktır. Değişmeyen tek şeyin değişim olduğu çağımızda ağıt türünün de varlığı bugün hala sürmektedir. Bu varlık ise bunu aslında modern çağa uydurmasını beceren kişilerin başarısıdır. Youtube platformunda listelerin başında görülebilen ağıtlar varsa bu tamamen değişim sayesinde. Değişen müzik altyapısı ve moderniteye uydurma başarısı da bu işi yapan kişilere aittir. Kültürel olarak da nesilden nesile aktarılmış olan ağıtlar, medya ile daha güçlü bir hale gelmiş ve istisnai kötü değişimler haricinde genel olarak varlıklarını bugün bile sürdürebilmiştir.

Extended Abstract

The contemporary cultural landscape is increasingly defined by a complex tension between historical preservation and the relentless pace of globalization. This transformation, particularly visible in the cultural sphere, should not be interpreted as an erosion of heritage. Cultural genres are not static remnants of the past; they are dynamic entities that have undergone profound transformation over time. The key catalyst for this transition is modern media, which provides the technical and communicative infrastructure for these genres to carry their historical accumulations into the present, effectively bridging the gap between the memory of our ancestors and current social realities.

This process of renewal is inherently dialectical and does not always yield universally positive results. Critics often point to the potential loss of "authenticity" or the dilution of symbolic meanings with the entry of a ritualistic tradition into the commercial market. However, it is essential to acknowledge that the ability to discuss these shortcomings is a direct consequence of the species' survival. If these forms did not adapt, they would likely be forgotten. Therefore, their presence in contemporary discourse—even in an altered form—is evidence of their evolutionary resilience.

A striking manifestation of this phenomenon is observed in the lament tradition. Historically, laments have served as a social mechanism for processing grief, deeply rooted in oral literature and local rituals. Today, this tradition has maintained its continuity by merging with globalized popular music genres such as rock, rap, and pop. This hybridity allows the fundamental emotional frequency of the lament to resonate with a modern audience that might otherwise find the original, raw format inaccessible. When a modern lament reaches millions of listeners on digital streaming platforms, it is not merely a commercial success; it is an indicator of formal differentiation. The fact that these

themes are still "known by heart" by large and diverse audiences demonstrates that the genre has successfully managed the transition from "folklore" to "popular culture."

From a sociological perspective, this integration is a fundamental strategy for maintaining freshness in social memory. In an age characterized by hyper-speed and information overload, traditional genres risk being overshadowed by fleeting digital trends. This strategic "updating" ensures that the collective consciousness remains connected to its roots, albeit through a contemporary perspective.

Consequently, the transformation of traditional genres into popular forms is not a sign of cultural decay, but a vital mechanism for cultural sustainability. By blending historical depth with modern distribution systems, these genres retain their importance and emotional impact. Ultimately, the synthesis of old and new serves as a safeguard for cultural identity, allowing the echoes of the past to continue to be heard within the digital symphony of the 21st century.

Kaynaklar

- Açan, B. (2024). Sosyal Medya Pazarlaması ve Sosyal Medya Türleri. *Turkish Journal of Marketing Research*, *3*(1), 46-66. <https://izlik.org/JA45RK85CD>
- Avşar, Z. (2022). Sosyal Medya. *TRT Akademi*, *7*(14), 5-7. <https://izlik.org/JA47TS38DJ>
- Çıblak, N. (2005). Türk Halk Kültürü içerisinde Mersin Ağıtlarının Yeri. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *14*(2), 201-226. <https://izlik.org/JA88N>
- Demirbaş, D. (2020). YOUTUBE'DAKİ "Alamanya" Ağıtları Üzerine Bir Değerlendirme. *The Journal of Turkish Language and Literature Surveys (TULLIS)*, *5*(2), 136-179. <https://doi.org/10.30568/tullis.826790>
- Ceylan, A. (2025). İşletmelerdeki Halkla İlişkilerin Algılanan Kurumsal Sosyal Medya İletişimine Etkisinin Araştırılması. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *24*(53), 737-763. <https://doi.org/10.46928/iticusbe.1700579>
- Güney, M. & Taştepe, Taşkın. (2020). Ergenlerde Sosyal Medya Kullanımı ve Sosyal Medya Bağımlılığı. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, *9*(2), 183-190. <https://doi.org/10.46971/ausbid.757713>
- Güney, Z. (2020). Çocukların Sosyal Medya Kullanımı Üzerine Bir Araştırma. *Gümüşhane University Journal of Social Sciences*, *11*(1), 188-199. <https://doi.org/10.36362/gumus.665536>
- Şahin, E., & Dündar, M. (2019). Sosyal Ağ ve Sosyal Medya Platformları Üzerinde Yürütülen Viral Pazarlama Faaliyetlerinin Tüketici Davranışı Üzerindeki Etkisi: İstanbul İli Örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, *22*(1), 143-160. <https://doi.org/10.29249/selcuksbmyd.498363>
- Uğuz Arsu, Ş. & Tekindal, M. (2021). Nitel araştırmalarda anlatı araştırmasının tanımı, kapsamı ve süreci. *Ufku Ötesi Bilim Dergisi*, *21* (1), 85-124.

Yazıcı, D. (2017). The Effects of Music on Human Brain. International Journal of Cultural and Social Studies.

E-Kaynaklar

<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Cocuklarda-Bilisim-Teknolojileri-Kullanim-Arastirmasi-2024-53638> adresinden 11.01.2026 tarihinde alınmıştır.
<https://www.youtube.com/watch?v=uhOgC3QWVnI>

https://www.youtube.com/watch?v=uhOgC3QWVnI&list=RDUhOgC3QWVnI&start_radio=1 adresinden 02.01.2026 tarihinde alınmıştır
<https://sozluk.gov.tr/> adresinden 19.03.2026 tarihinde alınmıştır.
<https://www.youtube.com/watch?v=SH3kPqFQsaE>
<https://www.trtavaz.com.tr/haber/tur/turkistandan/on-besliler-cepheye-kostu-iste-onlarin-ve-turkulerinin-hikayesi/6415739501a30a0c9853af77>